

בס"ד. ש"פ ויצא, יו"ד כסלו ה'תשמ"ו*

פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי¹, וידוע, דנוסף לפשטות הענין שפסוק זה אמר דוד בנוגע להפדי' שלו, שהקב"ה פדה אותו מהמלחמות שבאו עליו², מרומז בפסוק זה גם הפדי' של כמה צדיקים³, ומכ"ש הפדי' של צדיקים שאמרו פסוק זה בעת שנפדו. ולהעיר⁴, שבכל ג' הגאולות דרבותינו נשיאינו — גאולת אדמו"ר הזקן בי"ט כסלו, גאולת אדמו"ר האמצעי ביו"ד כסלו, וגאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר בי"ב תמוז — אמרו בעלי הגאולה פסוק זה ביום שנאלו. בנוגע לגאולת אדמו"ר הזקן בי"ט כסלו ידוע מ"ש אדמו"ר הזקן באגרת הקודש שלו⁵, כשקריתי בס' תהלים בפסוק פדה בשלום נפשי כו' יצאתי בשלום מה' שלום. בנוגע לגאולת אדמו"ר האמצעי ביו"ד כסלו, ידוע שרבותינו נשיאינו היו אומרים שיעור תהלים כמו שנחלק לימי החודש, וכיון שהפסוק פדה בשלום נפשי הוא בשיעור תהלים החדשי דיום העשירי לחודש, הרי שביום גאולתו (עשירי בכסלו) אמר פסוק זה. ובנוגע לגאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר בי"ב תמוז, ידוע מנהג רבותינו נשיאינו שבזמנים ובמצבים מיוחדים היו מוסיפים לומר השיעור תהלים כמו שנחלק לימי השבוע (נוסף על שיעור תהלים החדשי), וכיון שהקביעות די"ב תמוז בשנת תרפ"ז (שנת המאסר והגאולה) היתה ביום השלישי בשבוע והפסוק פדה בשלום נפשי הוא בשיעור תהלים השבועי דיום השלישי בשבוע, מובן, שבעל הגאולה די"ב תמוז אמר פסוק זה ביום גאולתו.

ומבואר במק"א⁷, שהשייכות דגאולת יו"ד כסלו לפסוק פדה בשלום נפשי היא (בענין אחד) עוד יותר מהשייכות דגאולת י"ט כסלו וי"ב תמוז לפסוק זה, דכיון שפסוק זה הוא בשיעור תהלים דיום העשירי לחודש, הרי השייכות דפסוק זה ל[הגאולה ד]יו"ד כסלו היא מודגשת בכל שנה ושנה⁸.

(* יצא לאור בקונטרס ט"ו יו"ד כסלו — תנש"א, "לקראת ט' כסלו, יום ההולדת דאדמו"ר האמצעי (בשנת תקל"ד) ויום ההילולא שלו (בשנת תקפ"ח), ויו"ד כסלו, יום הגאולה דאדמו"ר האמצעי (בשנת תקפ"ז) . . יום א' פ' וישלח, שנת ה'תנש"א".

- (1) תהלים נה, יט.
- (2) פרש"י עה"פ. וראה ירושלמי סוטה פ"א ה"ח.
- (3) ראה ב"ר פע"ג, ג. מדרש תלים עה"פ. — הובאו באוה"ת (יהל אור) עה"פ ס"ח (ע' רז).
- (4) בהבא להלן ראה ד"ה זה ה'תשל"ח סעיף א (לקמן ע' קמב).
- (5) נדפסה באגרות קודש שלו סי' לח. וש"נ.
- (6) מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר, נדפס בקובץ מכתבים אודות גודל ערך אמירת תהלים (תהלים אהל יוסף צחק ע' 200); אגרות קודש שלו ח"ג ע' תגע ואילך.
- (7) לקו"ש חכ"ה שיחה ליו"ד כסלו (ע' 160 ואילך).
- (8) משא"כ הדגשת שייכות גאולת י"ט כסלו להפסוק פדה בשלום היא בעיקר בשנת הגאולה שהיתה ביום שנכפל בו כי טוב (אגרת הקודש דאדה"ו הנ"ל). ועד"ז בנוגע לגאולת י"ב תמוז.

(ב) **והנה** ידוע הביאור דבעל הגאולה במאמרו ד"ה זה (שנדפס בספרו שערי תשובה⁹), שההדגשה בהכתוב פדה בשלום נפשי היא (נוסף על ענין הפדי', גם) באופן הפדי', שהפדי' היא בשלום בלא מלחמה כלל וכלל¹⁰. ומבאר שם¹¹, שאמיתית ענין השלום הוא שאין לו מנגד כלל. וע"ד שהי' בימי שלמה, שכל הגוים היו בטלים אליו. ולכאורה הכוונה, דכל זמן שיש לו מנגדים, גם כשבפועל אינם לוחמים עמו (מפני שנפל עליהם אימתו ופחדו¹² וכיו"ב), אין זה אמיתית ענין השלום¹³. כי כשישנם מנגדים יש אפשרות ונתינת מקום למלחמה, ואמיתית ענין השלום הוא (לא רק שבפועל לא ישנה מלחמה, אלא) שאין (גם) אפשרות ונתינת מקום למלחמה.

וזהו שענין השלום הי' בימי שלמה דוקא, שלכן נקרא בשם שלמה כי שלום הי' בימיו¹⁴, כי כל הגוים נתבטלו לגבי שלמה (מצד עוצם גדולתו), וכשהמנגד מתבטל (שאו אין נתינת מקום שילחום), אז הוא אמיתית ענין השלום. וזהו שאמר הקב"ה לדוד המלך (כשרצה לבנות בית המקדש) לא תבנה בית לשמי כי איש מלחמות אתה¹⁵, הגם שאז (כשרצה דוד לבנות ביהמ"ק) הי' במצב של מנוחה, והי' הניח לו מסביב מכל אויביו¹⁶, כי המנוחה דרוד באה ע"י שנצח כל המלחמות, ולא שאויביו נתבטלו¹⁷. וכיון שבימיו נשארו עדיין מנגדים (ויש נתינת מקום שילחמו), אין זה אמיתית הענין דמנוחה ושלום. וזהו פדה בשלום נפשי, דענין הפדי' בשלום הוא שהמנגד מתבטל, כמו שהי' בימי שלמה.

וממשך בהמאמר¹⁸, שאמיתית הענין דפדה בשלום נפשי הוא, שאלו שהיו מקודם שונאים ומנגדים הם נעשים אוהבים. דענין זה הוא למעלה גם מהשלום שהי' בימי שלמה¹⁹, שהשלום שהי' בימי שלמה הוא שכולם נתבטלו מצד הגילוי

(9) ח"א (שער התפלה) מט, א ואילך.

(10) כ"ה הלשון בשערי תשובה שם פ"א (נה, ד). וראה לקמן הערה 17.

(11) פ"א — נה, ד ואילך.

(12) וראה סה"מ ה'תש"ד ס"ע 106 ביאור ענין זה בהמלחמה דנה"א ונה"ב.

(13) אף שבכללות נק' גם זה בשם "שלום" — ראה סה"מ ה'תש"ד שם "שלום הבא ע"י אימת החרב".

(14) כמ"ש (דברי הימים"א כב, ט) שלמה יהי' שמו ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו.

(15) דברי הימים"א כח, ג. וממ"ש "איש מלחמות אתה" [ולא "עשית מלחמות" וכיו"ב כדברי הימים שם

כב, ח] משמע, שגם עכשיו הוא איש מלחמות.

(16) שמואל"ב ז, א.

(17) ראה סה"מ ה'תש"ד שם (ע' 106 ; 109), דגם כשלוחמים עם האויב ומנצחים אותו — שע"ז הוא

מתבטל קצת (ולא רק שאינו לוחם מפני אימה ופחד) — מ"מ, "עדיין לא העבירו (את האויב) מכל וכל",

וע"ד הבינוני בשעת התפלה שנה"ב הוא כישן, שאח"כ יכול להיות חוזר וניעור (תניא פ"ג — יט, רע"א).

ועפ"ז יומתק מה שנקרא דוד בשם "איש מלחמות" גם לאחר שהי' הניח לו מסביב מכל אויביו, כי גם

כשהמנוחה באה ע"י נצחון המלחמה יש מקום שהרע יהי' חוזר וניעור.

ואולי יש לומר דזהו שמדייק בהמאמר "בלא מלחמה כלל וכלל": הלשון "בלא מלחמה כלל" מדגיש דזה

שהאויב אינו לוחם כנגדו הוא לא מפני שהוא ירא ומפחד ללחום אלא שנצחו אותו; והלשון "בלא מלחמה

כלל וכלל" מדגיש שהאויב נתבטל לגמרי ולא רק שנצחו אותו, שלכן אין שייך כלל שתהי' מלחמה.

(18) שם — נו, א.

(19) כמפורש בהמשך תערו"ב שבהערה הבאה. ועפ"ז יומתק הלשון דבעל הגאולה שם "בדרך שלום ..

כמו לע"ל .. וכה"ג הי' בימי שלמה".

אור (אבל לא נהפכו לקדושה)²⁰, ואמיתית ענין השלום (שגם המנגד נהפך לקדושה) יהי' לעתיד לבוא, כמ"ש²¹ אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכס אחד. ומה שאמר דוד פדה בשלום נפשי [הגם שבימיו לא נתבטלו המנגדים ומכ"ש שלא נהפכו לקדושה, דענין זה לא הי' אפילו בימי שלמה ויהי' רק לע"ל], מבואר בהמאמר דבעל הגאולה²², שזה קאי על נפש דוד כמו שיהי' לע"ל.

וע"פ הידוע²³ בפירוש מאמר רז"ל²⁴ נפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו (ועד"ז בפירוש לשון המשנה²⁵ דין וחשבון), דכאשר אדם אומר פסק דינו של אדם אחר הוא פוסק בזה גם על עצמו, הרי פסק דינו של אדמו"ר האמצעי במאמרו ד"ה פדה בשלום נפשי, דפירוש פדה בשלום נפשי הוא שהמנגד מתבטל (כהשלום שהי' בימי שלמה), ויתירה מזו, שהמנגד נהפך לאוהב (כהשלום שיהי' לע"ל), הוא פס"ד גם בנוגע לענין פדה בשלום נפשי שבהגאולה שלו — גאולה דיו"ד כסלו, [ומזה מובן גם בנוגע לענין פדה בשלום נפשי שבהגאולה דיי"ט כסלו ובהגאולה דיי"ב תמוז], דענין השלום שבגאולות אלו הוא שהמנגד מתבטל, ויתירה מזו, שהוא נהפך לאוהב.

ג) והנה פירוש הכתוב פדה בשלום נפשי בפשטות הוא, שדוד אמר זה על הפדי' שלו כמו שהוא בעולם הזה, שפדי' זו היא בשלום. וצריך להבין הקשר והשייכות דהפירוש שבהמאמר דזה שאמר דוד פדה בשלום נפשי קאי על נפש דוד כמו שיהי' לע"ל, עם הפירוש הפשוט שפדיית דוד עכשיו היתה פדי' בשלום. ויש לומר הביאור בזה, ע"פ מ"ש הרמב"ם²⁶ דבפרשת בלעם מדבר בשני המשיחים, במשיח הראשון שהוא דוד ובמשיח האחרון שעומד מבניו. ויש לומר, דהטעם על זה שדוד נקרא בשם משיח הראשון הוא, לפי שכל הענינים שיהיו ע"י מלך המשיח (משיח האחרון), התחלתם היתה ע"י דוד, משיח הראשון. אלא שהגמר והשלימות שלהם יהי' ע"י משיח האחרון שעומד מבניו של דוד. ועפ"ז יש לבאר הקשר דשני הפירושים בפסוק פדה בשלום נפשי, שבפנימיות, גם הפדי' דדוד עכשיו היתה פדי' בשלום. היינו שנתבטלו המנגדים (ולא רק שלא לחמו עמו) ויתירה מזו שנהפכו לאוהבים. אלא שבדוד הי' זה בפנימיות ובהעלם, ולע"ל תתגלה הפנימיות דפדיית נפש של דוד, שהיא פדי' בשלום.

ועפ"ז יובן עוד יותר גודל העילוי דהגאולה דיו"ד כסלו, דמזה שאומרים עלי' שהיא פדי' בשלום (בלי הוספת תשובה והמשך תע"ב שם), כהיא פדי' בשלום דלע"ל, וכיו"ב), מוכח, דענין השלום שבה [שהמנגד מתבטל, ויתירה מזו שנהפך לאוהב] הוא (גם) בגילוי.

(20) ד"ה פדה בשלום תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב פ' שעד — ע' תשסט).

(21) צפני' ג, ט. — הובא בשערי תשובה ובהמשך תער"ב שם.

(22) שם — נה, ד.

(23) לקר"ש ח"ד ע' 1207 ואילך. וש"נ.

(24) אבות פ"ג מט"ז.

(25) שם משנה א.

(26) הל' מלכים פי"א ה"א.

ד) **והנה** ידוע²⁷ דשבת ויום טוב צריכים הכנה ביום שלפניהם — ערב שבת וערב יום טוב. ובנוגע לעניננו, חג הגאולה יו"ד כסלו — הערב דיו"ד כסלו [שבו הוא ההכנה ליו"ד כסלון] הוא יום התשיעי בכסלו, יום ההולדת ויום ההילולא דבעל הגאולה. והגם שהגאולה דיו"ד כסלו היתה בשנת תקפ"ז²⁸, שנה לפני ההסתלקות, מ"מ, כיון שמגלגלין זכות ליום זכאי²⁹, יש לומר, דזה שיום התשיעי בכסלו זכה להיות יום ההילולא של אדמו"ר האמצעי הוא לפי שגם לפני זה ה' שייך לזה³⁰. ועפ"ז יש לומר, שגודל העילוי דיום הגאולה [יו"ד כסלון], שענין פדה בשלום נפשי שבו הוא ע"ד הענין דפדה בשלום נפשי שיהי' לע"ל, הוא לפי שה"ערב" שלו הוא יום ההילולא דבעל הגאולה.

ה) **ויובן** זה בהקדים מ"ש בעל הגאולה במאמרו ד"ה להבין ענין הילולא דרשב"י³¹, דזה שיום הסתלקות הרשב"י נקרא בשם הילולא, הוא, לפי שע"י רשב"י ה' הגילוי דפנימיות התורה. ומבאר זה בהקדים מארז"ל³² האי עלמא דאזלינן מיני' כבי הילולא דמיא, שע"י ירידת הנשמות למטה בעוה"ז, האי עלמא, נעשה בהם הענין דאזלינן, מהלכים. דהנשמות כמו שהן למעלה נק' עומדים כמ"ש³³ חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו, ובוזהר איתא³⁴ כל נשמתא ונשמתא הוה קיימא בדיוקנאה קמי מלכא קדישא. דהגם שהנשמות כמו שהן למעלה הן תמיד ברצוא ושוב, דעי"ז הם עולים בעילוי אחר עילוי, מ"מ, כיון שכל העליות שלהם הם בהגבלה, דגם המדרגות הכי גבוהות (שבהם היא עליית הנשמות) הם ע"פ מאמר קו המדה³⁵, לכן נק' בשם עומדים. וע"י ירידת הנשמות למטה הם נעשים מהלכים, שהעלי' דהנשמות בירידתם למטה היא בכחינת א"ס ובל"ג. וזהו האי עלמא דאזלינן מיני', דהנשמות כמו שהם מצד עצמם הם עומדים, וע"י ירידתם בהאי עלמא, נעשים מהלכים, אזלינן.

והטעם על זה שדוקא ע"י האי עלמא נעשה הענין דאזלינן, הוא, כי האי עלמא כבי הילולא דמיא. והענין הוא³⁶, דנשמה וגוף הם דוגמת איש ואשה³⁷. וכמו שבאיש ואשה כפשוטם, בכדי שיהי' היחוד דדכר ונוקבא (שהם שני הפכים)

27 ביצה ב, ב ובפרש"י שם (ד"ה והכיננו וד"ה ואין יו"ט). שו"ע אדה"ז או"ח הל' יו"ט סתקיי"ג ס"א.

28 כ"ה מסורת בית הרב (ראה רשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר במבוא לס' בד קודש).

29 תענית כט, א.

30 ובפרט לפי מארז"ל שהקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום (ר"ה יא, א).

31 נדפס במאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב (ע' תרטו ואילך), שיצא לאור לפני שבת זו (בשנת ה'תשמ"ו —

שנת אמירת מאמר זה).

32 ראה עירובין נד, א (ובגירסת העין יעקב שם).

33 מלכים"א יז, א. וראה לקו"ש חכ"ש ע' 147 הערה 53.

34 הובא בכ"מ בדא"ח בשם הזהר. וראה זהר ח"ג קד, ב. ח"א צ, סע"ב. שם רכז, ב. רלג, ב. ח"ב צו,

ב. ח"א סא, ב.

35 מאמרי אדהאמ"צ שם ס"ב (ע' תרפב). — ענין "קו המדה" ראה סה"מ תקס"ה ח"א ע' ב. אוה"ת

שלח ס"ע תצג ואילך. ובכ"ח.

36 בהבא להלן ראה מאמרי אדהאמ"צ שם ס"א (ע' תרטז). שם ס"ד וס"ה (ע' תרעא ואילך). ד"ה להבין

ענין הילולא דרשב"י תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' רסד ואילך).

37 ראה סה"מ תרנ"ג ע' רלה. וש"נ.

הוא ע"י שנמשך בהם כח הא"ס שלמעלה משניהם³⁸, וכח זה שנמשך בהם מתגלה בענין ההולדה [דענין להוליד דור אחר דור עד אין שיעור הוא לא מצד גדר הנבראים שהם בעלי גבול, אלא מצד כח הא"ס³⁹ שלמעלה מגדר הנבראים⁴⁰ שנמשך ע"י נישואין], עד"ז הוא בנשמה וגוף שהם דוגמת איש ואשה, שבכדי שיוכל להיות החיבור והיחוד דנשמה וגוף שהם שני הפכים הוא ע"י המשכת כח הא"ס. והמשכת כח זה מתגלה בענין ההולדה, תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים⁴¹, שהעלי' שע"י התומ"צ היא עלי' בבחי' א"ס ובל"ג. וזהו האי עלמא דאזלינן מיני' כבי הילולא דמיא, דהטעם על זה שדוקא מיני' (האי עלמא) נעשה אזלינן (מהלכים), הוא, כי האי עלמא כבי הילולא דמיא, שהחיבור והיחוד דנשמה הרוחנית עם הגוף הגשמי (האי עלמא) הוא בדוגמת יחוד חתן וכלה (הילולא, חתונה), שע"ז נמשך כח הא"ס.

ו) **והנה** ידוע, דכמו שירידת הנשמה למטה היא ירידה לצורך עלי', עד"ז הוא בתומ"צ, שהכוונה בהירידה דתומ"צ היא לצורך עלי'. כי ע"י ירידתם למטה והתלבשותם בדברים גשמיים נמשך בהם עצמיות כח התומ"צ⁴². ועפ"ז יש לומר, דענין ההילולא שבקיום התומ"צ בהאי עלמא דוקא, הוא גם בהתומ"צ עצמם. דנוסף לענין ההילולא בהאדם העוסק בתומ"צ, המשכת כח הא"ס שע"י החיבור והיחוד דנשמה וגוף (כנ"ל סעיף ה), גם בהתומ"צ עצמם הו"ע ההילולא. כי תורה ומצוות הם חכמתו ורצונו של הקב"ה שלמעלה מעולם⁴³, והחיבור שלהם עם הענינים שבהאי עלמא (הדברים הגשמיים שבהם נתלבשו התומ"צ) הוא חיבור דשני הפכים, וחיבור זה הוא ע"י המשכת עצמות כח התומ"צ — עד"ז יחוד חתן וכלה, ע"י המשכת כח הא"ס שלמעלה משניהם ומחבר אותם.

ז) **וממשיך** בהמאמר⁴⁴ עוד פירוש בהאי עלמא דאזלינן מיני', שבשעת פטירתו של אדם, כשהנשמה נפטרת מהגוף ומעולם הזה, דאזלינן מיני', אזי נעשה בה הענין דאזלינן, שהיא נעשית בבחינת מהלך. דלהביאור דלעיל (סעיף ה), זה שהנשמה נעשית מהלך, הוא בהיותה למטה בהאי עלמא. ופירוש דאזלינן מיני' הוא מחמתו ובסיבתו⁴⁵, דזה שהנשמה באה לבחינת אזלינן, שהיא נעשית מהלך, הוא מיני', מצד העילוי שבהאי עלמא שהוא כמו הילולא. ולפירוש השני, הענין דאזלינן שנעשה בהנשמה (שנעשית מהלך) הוא בעת דאזלינן מיני', כשהיא הולכת ונפטרת מהאי עלמא. ונקודת הביאור בזה (בהמאמר)⁴⁶, דהמצוות כמו שהם למטה, הם

38 ראה גם לקו"ת שה"ש מז, ג.

39 לקו"ת שה"ש מ, א.

40 ראה בארוכה ד"ה הנ"ל תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד שם). עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' תיד). סה"מ תרפ"ו ס"ע רכו ואילך.

41 פרש"י ר"פ נח.

42 אוה"ת שמות פו, סע"ב. ובכ"מ.

43 ראה גם תניא פ"ד (ח, ב).

44 סי"ג (ע' תרפג).

45 שם סי"ב (ס"ע תרפב).

46 בהבא לקמן, ראה שם ס"ט (ס"ע תרעח) ואילך. ד"ה הנ"ל תרנ"ד (סה"מ שם ע' רעא).

במדידה והגבלה⁴⁷. וגם התורה שלמטה היא במדידה והגבלה, כמ"ש⁴⁸ ארוכה מארץ מדה, היינו שיש מדה להתורה אלא שהמדה היא ארוכה מארץ⁴⁹. ולכן, ההילוך (ענין הבל"ג) שנעשה בהנשמה ע"י עסק התומ"צ שלה בעוה"ז, הוא בהעלם. וגם ההילוך בהנשמה שע"י מצות פרי' ורבי', אף שבענין ההולדה הוא גילוי כח הא"ס, מ"מ, כיון שגילוי כח הא"ס שבזה הוא בנוגע לענין מוגבל (הולדת בנים, אלא שההולדה היא דור אחר דור עד אין שיעור), לכן, גם ע"י קיום מצוה זו, ענין ההילוך הוא בהעלם. ולאחרי שהנשמה ממלאת את שליחותה בהאי עלמא ובא הזמן דאזלינן מיני', שהיא הולכת (ויוצאת) מההגבלות דהאי עלמא, אזי מתגלה לה הפנימיות דהתומ"צ שעסקה בעוה"ז, שהפנימיות דהתומ"צ הם בלי גבול, ואז נעשה בה הענין דאזלינן (מהלך) גם בגילוי. וזהו שיום הסתלקות הצדיקים שעסקו בפנימיות התורה נק' בשם יום הילולא (כמו הילולא דרשב"י, ועד"ז הוא בנוגע ליום ההסתלקות דכל הצדיקים שעסקו בפנימיות התורה), כי ע"י הלימוד והעסק בפנימיות התורה, מתגלית ביום ההסתלקות הפנימיות והבל"ג, ענין ההילולא וההילוך.

(ח) **ומבאר** בעל הגאולה במאמר הנ"ל⁵⁰, שבהילולא (יחוד דכר ונוקבא) ג' ענינים (בכללות). יחוד דכר ונוקבא למעלה. דענין דכר ונוקבא הוא גם בהנשמות כמו שהם למעלה קודם ירידתם למטה. דישנם נשמות שבבחינת דכר ונשמות שבבחינת נוקבא. והיחוד דהנשמות שבבחינת דכר עם הנשמות שבבחינת נוקבא נק' הילולא. ויחוד דכר ונוקבא למטה. וכזה עצמו שני ענינים. יחוד דכר ונוקבא כפשוטם ויחוד הנשמה עם הגוף [שהם דוגמת איש ואשה]. וענין הג' בהילולא הוא יחוד הנשמה (דכר) עם הגוף (נוקבא) שיהי' בתחיית המתים. דהילולא זו היא דרגא הכי נעלית, שאז יהי' גילוי העצמות.

והנה הגילוי שיהי' בתחיית המתים הוא (כמבואר בכ"מ⁵¹, וגם במאמר הנ"ל), שאז נתגלה המשכת העצמות שע"י קיום המצוות בעולם הזה. והוא ע"ד שנתבאר לעיל (סעיף ז) בענין ההילולא שבהסתלקות הצדיקים שעסקו בפנימיות התורה, שהוא גילוי הפנימיות והבלי גבול דהתומ"צ שעסקו בעוה"ז. אלא שעכשיו, בכדי לקבל את הגילוי הוא ע"י הסתלקות הנשמה מהגוף, ולע"ל יהי' גילוי זה גם בגוף הגשמי (וגם הגילוי עצמו יהי' נעלה יותר, שאז יהי' גילוי העצמות, כנ"ל).

ויש לומר, דמהטעמים שהענין דהילולא הג' מבואר בהדרוש ד"ה להבין ענין הילולא דרשב"י, הוא, לרמז, שמעלת הצדיקים שעיקר עסקם הוא לגלות פנימיות התורה הוא בשני ענינים. שיום ההסתלקות שלהם נק' בשם יום הילולא, לפי שאז מתגלה הפנימיות והבל"ג בהתומ"צ, כנ"ל בארוכה. וגם, שע"י עבודתם לגלות פנימיות

(47) ראה אגה"ק ס"ט.

(48) איוב יא, ט.

(49) סה"מ ה'תש"ה ע' 193. ובכ"מ.

(50) ע' תרפד ואילך. וראה גם ד"ה הנ"ל עטר"ת (סה"מ שם ע' תיג). סה"מ תרפ"ו שם ע' רכג.

(51) ראה ג"כ ד"ה לה"ע תחיית המתים שנה זו (ה'תשמ"ו) — נדפס לקמן ח"ג ע' רכא ואילך.

התורה, מתגלה [אצלם, ועל ידם מתגלה קצת גם לכל השייכים אליהם] הבל"ג דתומ"צ גם בהנשמה כמו שהיא מלובשת בגוף הגשמי, וגם בגוף הגשמי עצמו, ע"ד שיהי' בתחה"מ. ויש להוסיף, שהגילוי דשני הענינים, גם ענין ההילולא דהסתלקות, הוא בהנשמה כמו שמלובשת בגוף. אלא שבתחלה, גילוי הבל"ג להאדם הוא ע"י שהוא בתנועה דביטול, שיוצא ממציאותו — ע"ד ענין ההסתלקות, ועי"ז, מתגלה אח"כ הבל"ג גם בהמציאות דהאדם — ע"ד הגילוי שיהי' בתחה"מ.

ט) והנה מהנ"ל מובן, דבההילוך הנ"ל (עלי' בבחינת א"ס ובלי גבול) שנעשה על ידי קיום התומ"צ בעולם הזה, ג' מדריגות. דבהנשמות שעוסקים רק כנגלה דתורה, ההילוך הוא בהעלם. כי מצד בחינת החיצוניות (נגלה דתורה), התומ"צ הם במדידה והגבלה. וגילוי הבלי גבול שנמשך ע"י קיום התומ"צ בעוה"ז יהי' בעיקר לע"ל. ובהנשמות שעוסקים בפנימיות התורה, גילוי הבלי גבול דהתומ"צ (ענין ההילוך) הוא גם בעת הסתלקותם, ועד"ז בהיותם למטה ע"י תנועת הביטול והיציאה ממציאותם. ועי"ז באים אח"כ למדריגה נעלית יותר, שגילוי הבלי גבול דהתומ"צ הוא גם בהמציאות שלהם.

ישי לומר, שעד"ז הוא גם בהענין דפדה בשלום נפשי, שיש בו (דוגמת) ג' מדריגות אלה. והענין הוא, דאמיתית הענין דפדה בשלום נפשי, שהמנגד מתבטל לגמרי, כמבואר לעיל (סעיף ב) מהמאמר דבעל הגאולה, הוא ע"י גילוי היחידה⁵². דבחינת חי', כיון שיש כנגדה לעו"ז⁵³, לכן הגילוי שלה אינו שולל ומבטל לגמרי הרצונות זרים דנפש הבהמית, והוא רק שהרצון לאלקות (דבחינת חי') מתגבר על הרצונות דנה"ב. ובכדי שיהי' ביטול הרצונות דנה"ב הוא ע"י גילוי היחידה. דכיון שבחינת היחידה אין כנגדה לעו"ז⁵³, בבואה דבבואה לית להו"ז⁵⁴, לכן ע"י גילוי היחידה מתבטל הלעו"ז ממילא.

וזזהו שאמיתית הענין דפדה בשלום נפשי יהי' בכיאת המשיח דוקא, כי כמו שבאדם, ביטול הלעו"ז שבו הוא ע"י גילוי היחידה דוקא, עד"ז הוא בכללות העולם, שדוקא ע"י משיח, שהוא היחידה דכללות ההשתלשלות⁵⁵, יהי' ביטול הסט"א לגמרי. אלא שמ"מ, כיון שכל הגילויים דלע"ל תלויים במעשינו ועבודתינו עכשיו⁵⁶, גם הענין דביטול הסט"א ע"י גילוי יחידה הכללית שיהי' לע"ל, הוא ע"י שהאדם מגלה את היחידה שבו שע"ז מתבטלים הרצונות זרים דנפשו הבהמית. ובפרט, כשע"י גילוי היחידה שלו הוא פועל גם (במדה) ביטול הסט"א שבזולתו. וכמו דוד המלך, שע"י

52) שערי תשובה שם ספ"ו (נב, ג) ואילך. וראה בארוכה ד"ה פדה בשלום ה'תשל"ט ס"ד ואילך (לעיל ע' מא ואילך).

53) ראה לקו"ת תצא לו, ג. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ס"ע תקמב ואילך. ובכ"מ.

54) יבמות קכב, א. וש"נ.

55) רמ"ז לזח"ג רס, ב (נדפס במק"מ קצ, ב). לקוטי תורה להאריז"ל עה"פ (בראשית ה, כב) ויתהלך.

חנן. ועוד. וראה אוה"ת נצבים ע' ארעו. סה"מ תרכ"ז ע' טז. תרנ"ה ס"ע יט ואילך. תרצ"ט ע' 207. ועוד.

56) תניא רפ"ז.

עבודתו פעל שגם עמשי אמר לו שלום שלום לך ושלום לעוזריך⁵⁷, ושגם אנשי אבשלום התפללו לנצחוננו של דוד⁵⁸.

והנה כיון שעכשיו כל הענינים הם בהגבלה, לכן, גם ענין המס"נ שמצד גילוי היחידה⁵⁹ הוא בנוגע לענין מוגבל. [וע"ד שנתבאר לעיל (סעיף ז) בענין גילוי כח הא"ס שבהולדה, שהגילוי דא"ס הוא בענין מוגבל]. ומזה מובן, דהגם שגילוי היחידה הכללית דלע"ל הוא ע"י גילוי היחידה עכשיו, מ"מ, גילוי היחידה עכשיו לגבי גילוי היחידה הכללית דלע"ל הוא באין ערוך. ועד"ז הוא בנוגע לפדה בשלום נפשי שהי' אצל דוד, דכיון שהפדי' בשלום שלו היתה רק בנוגע לכמה אנשים (עמשי, אנשי אבשלום וכו') ולא בכללות העולם (דבכללות העולם היו מנגדים), לכן, הוא באין ערוך כלל לגבי הפדי' בשלום דלע"ל, שלא יהיו בה הגבלות. והמשכת הפדי' בשלום דלע"ל (בלי גבול) ע"י הפדי' דשלום דדוד (שהיא בנוגע לענינים מוגבלים) הוא ע"ד המשכת ענין ההילוך והבלי גבול ע"י קיום התומ"צ בעוה"ז באלו העוסקים רק בנגלה דתורה. והענין דפדה בשלום נפשי שבהגאולה דיו"ד כסלו [ועד"ז בהגאולה דיי"ט כסלו ודי"ב תמוז], כיון שהגאולה היא בנוגע לפנימיות התורה, היחידה דתורה⁶⁰, לכן, הענין דפדה בשלום נפשי שבהגאולה זו, אין בו מדידות והגבלות, והוא בנוגע לכל הענינים.

וזהו שיום התשיעי בכסלו, יום ההילולא, הוא הערב דיום הגאולה⁶¹, כי ע"י שהגילוי דפדה בשלום נפשי הי' לאחרי קדימת העבודה דהילולא של בעל הגאולה, ענין הביטול (שבדומה להסתלקות), המשיך גילוי זה (הגילוי דפדה בשלום נפשי שלמעלה ממדידה והגבלה) גם בהמציאות דכל השייכים אליו. שלכן, כדי לקבל גילוי זה, אין צריכה להיות הכנה דביטול ויציאה מהמציאות, ואין הדבר תלוי אלא ברצון, וביכלתו של כל אחד (גם לפני שיצא ממצבו) לפדות את עצמו באופן דפדה בשלום נפשי, שלום בתכלית השלימות, ועי"ז לפדות גם את כל העולם, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש ובעגלא דידן ממש.

57) דברי הימים"א יב, יח. — הובא בשערי תשובה שם פ"א — נו, א (ושם, שזהו"ע שהשווא נהפך לאוהב).

58) ירושלמי סוטה פ"א ה"ח.

59) ראה ד"ה ושכתי בשלום ה'תשל"ח ס"ב, ובהערה 97 שם (לעיל ריש ע' כו).

60) ראה בארוכה קונטרס ענינה של תורת החסידות סעיף ו.

61) ולהעיר, שבשורת הגאולה דיו"ד כסלו באה בט' כסלו (מסורת בבית הרב, הובאה בהוספה לס' בד

קודש ע' 22 בהערה).